ମେସର୍ସ ଆଇ.ଡି.ଏଲ୍. କେମିକାଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ଜୁଲାଇ 24, 1996

[ଏସ. ପି. ଭରୁଚା ଏବଂ କେ. ଟି. ଥୋମାସ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦ୍ୱୟ]

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ଏବଂ ଲବଣ ଅଧିନିୟମ, 1944 : ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀ–ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 14HH ଏବଂ 68 ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ, 1944 : ଅଧ୍ୟାୟ X - ନିୟମ 8 ଏବଂ 192 ।

ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମ, 1930:ଧାରା 64A ।

ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ - ଏଥିରୁ ରିହାତି - ଆବେଦନକାରୀ 80 ପ୍ରତିଶତ ତରଳ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ରୁ ବିସ୍ଫୋରକ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି - ଷ୍ଟିଲ୍ ଅଥରିଟି ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ (ସେଲ୍) ରୁ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ କିଣାଯାଇଥିଲା - ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 14HH ଅଧୀନରେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ କୁ ସାର ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଗଲା - 11 ଜୁନ୍, 1969 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 164/1969 ଅନୁଯାୟୀ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ - ଆବେଦନକାରୀ ଉକ୍ତ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନାର ଲାଭ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି - ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 1.3.1975 ରୁ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 68 ଅଧୀନରେ ପୁନଃ ବର୍ଗୀକୃତ ହୋଇଛି - ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେଲ୍ ଠାରୁ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା - ପ୍ରତିବଦଳରେ ସେଲ୍ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଦାବି କରୁଛି - କରାଯାଇଥିବା ଦାବି ଉପରେ ଆପତ୍ତି କରି ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ରିଟ୍ ଦାୟର କରିଥିଲେ - ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 64-A ଅନୁଯାୟୀ ସେଲ୍ ଠାରୁ ଅର୍ଥ ଦାବି କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ - ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ କୁ 21 ଜୁଲାଇ, 1979 ଠାରୁ ପୂର୍ବ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନାରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା -ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିସୂଚନାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ଏକ ରିଟ୍ ଦାୟର ହୋଇଥିଲା - ଏହା ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ନୁହେଁ ବୋଲି ବିଚାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ରିଟ୍ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା - ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ – ଅବଲୋକନ, ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ର ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପ୍ରତିକୂଳ ଦେୱାନୀ ପରିଣାମ ଭୋଗିଥିଲେ - ଫଳସ୍ୱରୂପ ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାର ପ୍ରକୃତ ଅଧିକାର ସେମାନଙ୍କର ରହିଛି - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଏପରି କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଚାରାଳୟ ନଥିଲା - ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ - ଏହି କାରଣରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନ୍ୟ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା ଯେ ରିହାତି

ଅଧିସୂଚନା କାରଣରୁ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ 21 ଜୁଲାଇ, 1979 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ମୁକ୍ତ ରହିଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଏହାର ପରିସରରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର, ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଆୟୁକ୍ତ ଅହମ୍ମଦାବାଦ ସହର ପାଇଁ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କର୍ପୋରେସନ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, **[1995] 4 SCC 696, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1589/1991 ଇତ୍ୟାଦି ।

ଓ. ଜେ. ସି. ସଂଖ୍ୟା 183/1981 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ତା 5.2.90 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏଚ୍. ଏନ୍. ସାଲଭେ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ କୁମ୍ କୁମ୍ ସେନ୍ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜେ. ଭେଲ୍ଲାପଲ୍ଲୀ, ଆର୍. ଏ. ପେରୁମଲ, ପି. ପରମେଶ୍ୱରନ ଏବଂ ଏ.ଏସ୍. ଭାସମେ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଉରକେଲା ସ୍ଥିତ ଏକ କାରଖାନାରେ 80 ପ୍ରତିଶତ ତରଳ ଆମୋନିୟମ ନାଇଟ୍ରେଟରୁ ବିସ୍ଫୋରକ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ସେଲ୍ ଠାରୁ କିଣାଯାଏ, ଯାହାର ମଧ୍ଯ ରାଉରକେଲା ଠାରେ ଏକ କାରଖାନା ଅଛି ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ନିୟମ, 1944 ର ଅଧ୍ୟାୟ X ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣରେ ଯଦି ଏହାକୁ ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ଫୋରକ ଉତ୍ପାଦନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା, ତେବେ ଆମୋନିୟମ ନାଇଟ୍ରେଟ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସମଗ୍ର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କକୁ ଛାଡ କରି 1969 ମସିହା ଜୁନ, 11 ତାରିଖରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ଏବଂ ଲବଣ *ଅଧିନିୟମ, 1944* (ସଂଖ୍ୟା 164/1969) ଅଧୀନରେ ଏକ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବିସ୍ଫୋରକ ଉତ୍ପାଦନରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉକ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟ X ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଲାଇସେନ୍ସ ମଞ୍ଜୁର ହେବା ପରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଉକ୍ତ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନାର ସୁବିଧା ଉପଭୋଗ କଲେ ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ, ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 14HH ଅଧୀନରେ ଏକ ସାର ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । 1977 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 16 ତାରିଖରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ବିଭାଗର ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାହିଁକି ଆମୋନିୟମ ନାଇଟ୍ରେଟକୁ ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 68 ଅଧୀନରେ ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ବୋଲି କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ସେଲ କୁ ଏକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । 10 ଅଗଷ୍ଟ, 1977 ରେ, ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଏହି ମାମଲାର ଯାଞ୍ଚ କରି ଏହି ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ କୁ ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣ କରିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା ।

1978 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 6 ତାରିଖରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବୋର୍ଡ କଲେକ୍ଟର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ବିଭାଗ, ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବିସ୍ଫୋରକ ଉତ୍ପାଦନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ତରଳ 80 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ସାର ଭାବେ ଏହାର ବର୍ଗୀକରଣ ବିଷୟ ଉପରେ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ଚିଠିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ରସାୟନ ଏବଂ ସାର ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଏହି ବିଷୟକୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ସାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆଦେଶରେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଏକ ସାର ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ଯଦି ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ବିନା ସାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହାକୁ ସାର ଭାବରେ କିଣାବିକା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆଦେଶରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 14HH ପରିସର ବାହାରେ ଥିଲା । ଏପରି ହୋଇଥିବାରୁ, ଉକ୍ତ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନା ଅଧୀନରେ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିନଥିଲା । ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସାୟ ଭାଷାରେ ଏକ ଜଣାଶୁଣା ସାର ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ, ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 68 ଅଧୀନରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡର ଉକ୍ତ ଚିଠିକୁ ଆଧାର କରି, ଅଧୀକ୍ଷକ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ, ରାଉରକେଲା ସେଲ୍ କୁ ଚିଠି ଲେଖି ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 68 ଅଧୀନରେ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଉପରେ 1 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1975 ରୁ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ହାରରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଦାବି କରିଥିଲେ । ପ୍ରତି ବଦଳରେ, ସେଲ୍ 7 ଫେବୃଆରୀ, 1978 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଉକ୍ତ ପରିମାଣର ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଦାବି ରଖିଥିଲା ।

27 ଜୁଲାଇ, 1978 ରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସହାୟକ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ 1977 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 10 ତାରିଖର ଆଦେଶ ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେଲ୍ କୁ ଏକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଏହି ମାମଲାକୁ ସେଲ୍ ଦ୍ୱାରା 8 ନଭେମ୍ବର, 1978 ରେ ଏକ ଉତ୍ତର ଦ୍ୱାରା ବିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ନଭେମ୍ବର, 1980 ରେ ପାରିତ ଏକ ଆଦେଶ (1980 ର ସଂଖ୍ୟା 6/80) ଦ୍ୱାରା, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡ 10 ଅଗଷ୍ଟ, 1977 ରେ ସହାୟକ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ 1 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1975 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 68 ଅଧୀନରେ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ କୁ ପୁନଃ ବର୍ଗୀକୃତ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡର ନଭେମ୍ବର, 1980 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ 1 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1975 ରୁ 23 ଜାନୁଆରୀ, 1978 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 34, 52, 919.23 ଟଙ୍କା ଉପରେ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଦାବି କରି ସେଲ୍ 16 ଡିସେମ୍ବର, 1980 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । 2 ଫେବୃଆରୀ, 1981 ରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 183/1981) ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡଙ୍କ ନଭେମ୍ବର, 1980ର ଆଦେଶ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଦାବିକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ, 1979 ମସିହା ଜୁଲାଇ 21 ତାରିଖରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ 1979 ମସିହା ଜୁଲାଇ 21 ତାରିଖରୁ ଅମୋନିୟମ ନାଇଟ୍ରେଟକୁ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 164/1969 ରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧିସୂଚନାକୁ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ରିଟ୍

ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 86/1980) ରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ଏହା ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଧିସୂଚନା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ 24 ଜାନୁଆରୀ, 1978 ରୁ 20 ଜୁଲାଇ, 1979 ଅବଧି ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ 50,14,202 ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ରିହାତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲା ।

5 ଫେବୃଆରୀ, 1990 ରେ ପୂର୍ବ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 86/1980) ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 21 ଜୁଲାଇ, 1979 ର ଅଧିସୂଚନା ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ନଥିଲା । ବିକଳ୍ପ ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇନଥିଲା ।

ସେହି ଦିନ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 183/1981) ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 64A ଅନୁଯାୟୀ ସେଲ୍ ଠାରୁ ଅର୍ଥ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶଦାତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଲଭେ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚିତ 11 ଜୁନ୍, 1969 ତାରିଖର ରିହାତି ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 164/1969 ପ୍ରତି ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ଏବଂ ଲବଣ ଅଧିନିୟମ, 1944 ର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 14HH ଅନୁଯାୟୀ ସେଥିରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରକାରେ ସାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ମୁକ୍ତ କରିଥାଏ । ସାରଣୀରେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ବିସ୍ଫୋରକ ଉତ୍ପାଦନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତେବେ ଏହା ଏପରି ରିହାତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ଏହି ଅଧିସୂଚନାରେ ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ନିୟମ, 1944 ର ଅଧ୍ୟାୟ X ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ ନକଲେ ଏହା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ରିହାତି ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ । ଅଧ୍ୟାୟ X ର ନିୟମ 192 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିୟମ 8 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅବକାରୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼କୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଛନ୍ତି, ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ଅବକାରୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆନୁମାନିକ ବାର୍ଷିକ ପରିମାଣ ଏବଂ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କେଉଁ ରୀତିରେ ସେଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛୁକ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡିକ ଏହିପରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଫର୍ମରେ ଆବେଦନ କରିବେ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ ଉପଲବ୍ଧ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଲଭେ ଅଙ୍ଗୀକାର ପତ୍ର ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅବକାରୀ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇବା ପାଇଁ ଜଣେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀଙ୍କୁ ସମୟ ସମୟରେ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ସାମଗ୍ରୀ କିଣିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଅଙ୍ଗୀକାର ପତ୍ରର ଏହା ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ, ଯଦି ଏହା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଦାବି କରାଯାଏ, ଚାହିଦାର ଦଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଶ୍ରୀ ସାଲଭେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ ନାଇଟ୍ରେଟ ଉପରେ ପଣ୍ୟଶୁଳ୍କ କ୍ରମାଙ୍କ 68 ଅଧୀନରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରିବାର ଭାର

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ କୁ ଏହିପରି ବର୍ଗୀକୃତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡଙ୍କ ଆଦେଶର ସଠିକତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ଥିଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଲଭେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 183/1981) କୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ନ୍ୟସ୍ତ କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଲଭେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିବା 1979 ଜୁଲାଇ 21 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 86/1980) ର ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଚାପ ପକାଇନଥିଲେ, ସେ ଏହି ନିବେଦନରେ ଚାପ ପକାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ଯେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ 21 ଜୁଲାଇ, 1979 ରେ ନୂତନ ଅଧିସୂଚନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନା ଅଧୀନରେ ଛାଡ଼ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁ ଅନୁରୋଧ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାର କରିନଥିଲେ ।

ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର, ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ *କମିଶନର, ଅହମ୍ମଦାବାଦ ସହର ପାଇଁ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କର୍ପୋରେସନ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* [1995] 4 SCC 696 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀ ସାଲଭେ ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅଦାଲତ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଜଣେ ଭଡ଼ାଟିଆ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ହକଦାର କାରଣ, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହିପରି ବୃଦ୍ଧିର ଭାର ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇପାରେ ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଯେ, ଯେଉଁ ମାମଲାରେ ଏହା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲା, ଜମି ମାଲିକ ଏବଂ ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥିଲା ଯାହା ଅଧୀନରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ନିର୍ବାହ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଉପରେ ପକାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଲଭେ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ରାୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲାରେ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଭେଲ୍ଲାପଲ୍ଲୀ, ଉତ୍ତରଦାତା ଭାରତ ସଂଘ ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ବିବାଦ କରିନଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ର ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣ କାରଣରୁ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ବୃଦ୍ଧିର ଭାର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିବ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏହିପରି ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନସ୍ଥ କରାଯାଇଥିବା ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମାରେ ଏହା କରାଯାଇପାରିନଥାନ୍ତା ।

ଆମର ବିଚାରରେ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବୋର୍ଡଙ୍କ ନଭେମ୍ବର, 1980 ର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ, ଯାହା ଫଳସ୍ୱରୂପ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଏପରି ବାଧ୍ୟତା କେବଳ ସେଲ୍ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ରାଜିନାମା କାରଣରୁ ନୁହେଁ, ବରଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ନିୟମାବଳୀ, 1944 ର ଅଧ୍ୟାୟ X ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପ୍ରତିକୂଳ ଦେୱାନୀ ପରିଣାମ ଭୋଗିଥାନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ପୁନଃବର୍ଗୀକରଣକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାର ଅଧିକାର ରଖନ୍ତି । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଚାରାଳୟ

ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ଏହା କରିପାରିବେ, ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 183/1981) କୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାରେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ ପଠାଇବାରେ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲେ । ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 86/1980) ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ଏକା କାରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା ଯେ ରିହାତି ଅଧିସୂଚନା କାରଣରୁ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ 21 ଜୁଲାଇ, 1979 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯେତେବେଳେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଏହାର ପରିସରରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ମୁକ୍ତ ରହିଥିଲା ।

21 ଜୁଲାଇ, 1979 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 225/1979 ର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ସହିତ ଜଡିତ କେବଳ ଗୋଟିଏ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ ଆବେଦନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ଉପରୋକ୍ତ ଆଧାରରେ ରଦ୍ଦ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 183/1981 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଏବଂ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 86/1980 ରେ ଆମୋନିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ 21 ଜୁଲାଇ, 1979 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କରୁ ମୁକ୍ତ ରହିଥିଲା ବୋଲି ଆପତ୍ତି କରୁଥିବା ଏବଂ ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରତିକାର ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉଭୟ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସଂଖ୍ୟା 183/1981 ଏବଂ 86/1980) ଗୁଣବତ୍ତା ଆଧାରରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କଠାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହେବ ।

ତଦନୁଯାୟୀ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଟି.ଏନ୍.ଏ. | ଆବେଦନଗୁଡିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ | ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ |"

Translated by:

ସୁବୋଧ ରାଉତ,

ଅନୁବାଦକ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।